

PACATELE GLOBALIZARII

Claudia - Loredana Juncu, Ec. drd.

The Free International University of Moldova

Abstract: The globalisation's time has come!

For many of us the globalisation is associated with a feeling of political fatalism and insecurity because of the fact that the national governments and the citizens have a slow influence in controlling the change. That means the globalisation emphasis the limits of the national policies.

There is this danger for the globalisation to become the stereotype of nowadays: the monumental idea that fits everything, everywhere, every time from now on. It is used from the financial markets, to internet, but above all, it is nothing concrete.

In spite of all this, we can be sure that the technical progress is guilty for this idea of globalisation.

It is the time for international government's structures to ensure that the world economy of the XXI century is ready to support all the comfort and aspirations of the modern man should have.

Primii ani ai mileniului trei gasesc societatea omeneasca confruntata cu doua fenomene complexe si mai ales ingrijoratoare pentru soarta si supravietuirea ei: globalizarea si deteriorarea mediului, care pot pune punct vietii pe Terra. Si mai grav este faptul ca aceste doua fenomene par a fi scapate de sub control.

Specialistii se intreaba daca globalizarea este un proces care ne conduce sau unul pe care il putem conduce. Singura certitudine este aceea ca nimeni nu se afla in afara acestui proces, deci atentia noastra ar trebui concentrata asupra modului in care putem folosi oportunitatile oferite de globalizare pentru a ne dezvolta si prospera.

Globalizarea trebuie abordata ca un fenomen obiectiv de care trebuie sa tinem cont pentru a putea maximiza efectele pozitive si micsora costurile sale economice si sociale.

Globalizarea mai presupune o uriasa expansiune a interactiunilor sociale intre indivizi, corporatii, guverne si organizatii non-guvernamentale, precum si o crestere a numarului corporatiilor internationale care investesc produc si vand global.

Globalizarea a adus cu sine, pretutindeni pe glob, intensificarea unor agresiuni care ameninta supravietuirea speciilor si chiar existenta umana. S-au globalizat fenomenele de degradare a mediului, defrisarile, poluarea, raspandirea epidemiilor si a migratiilor.

Globalizarea semnifica reseaua integrata care a adunat laolalta comunitati de pe aceasta planeta, altadata dispersate si izolate, intr-o dependenta mutuala si o unitate ale unei singuri lumi.

Globalizarea ofera oportunitati extinse pentru o dezvoltare reala la nivel global, inasa manifestata intr-un progres inegal pe regiuni. Unele tari devin din ce in ce mai integrate in economia mondiala, cu o viteza net superioara altora, aflate intr-un proces de aliniere mult mai lent. Tarile care au reusit sa devina parte a sistemului unic global, pe cale sa se contureze, se bucura de crestere economice mult mai insemnate si de o reducere mult mai importanta a saraciei.

Principalele costuri, denumite *pacate ale globalizarii*, care au fost sintetizate de I. Bari sunt:

Alienarea. Conducatorii statelor lumii a treia sunt de parere ca destinele lor sunt determinate de fortele globalizarii si spera ca acest tsunami sa se transforme intr-o forta benefica pentru reconstructie si dezvoltare si nu in forta amenintatoare a distrugerii si destabilizarii.

Actiunea selectiva. Tarile in curs de dezvoltare spun „nu” globalizarii selective, adica liberalizarii comerțului, investitiilor si fluxurilor financiare care s-au facut in ritm accelerat doar in folosul tarilor dezvoltate.

Marginalizarea. Majoritatea tarilor in curs de dezvoltare considera ca singura consecinta vizibila a globalizarii este propria lor marginalizare. Tarile care nu pot tine pasul cu progresul rapid al integrării cer o atentie speciala.

Revenirea la colonialism. Interesele tarilor ce se dezvoltă se lovesc de o serie de sanctiuni internationale percepute ca o reintoarcere la colonialism. Acesta revine sub forma Fondului Monetar International, Bancii Mondiale, altor institutii financiare si carteluri economice, iar cand este necesar, chiar si aliantelor militare.

Impunerea. Era optiunilor multiple s-a incheiat si globalizarea aduce cu sine dogma „o marime se potriveste tuturor formelor”. Incheierea razboiului rece si triumful complet al partii beligerante a alinat tensiunea dar a rupt echilibrul, acum tarile lumii avand o singura varianta de alegere.

Pierderea suveranitatii nationale. Principiul suveranitatii a zguduit din fundatie nu datorita unor motive obiective, ci ca urmare a caracterului arbitrar atat de raspandit in relatiile internationale.

Pierderea identitatii. Noile valori culturale aduse de globalizare vin odata cu sistemul economic bazat pe consumul irational in tarile bogate. Globalizarea pare a transforma diversitatea culturala in ceva demodat.

Globalizarea economiei subterane. In noua era a globalizarii granitele s-au deschis, barierele comerciale au fost eliminate, iar informatia circula cu o viteza nemaialtănita. Averile colosale sunt adeseori, rezultatul traficului de droguri si arme, contrabandei, prostitutiei, spalării banilor, toate desfasurate sub umbrela coruptiei. Piata mondiala a fost liberalizata inaintea creării institutiilor globale necesare pentru control si supraveghere.

Globalizarea este un proces ireversibil si nu o optiune. Principalele argumente aduse in sprijinul acestei idei sunt;

Dincolo de interpretarile care i se dau, unele dintre ele tinand loc de definitie, globalizarea este, inainte de toate, un rezultat cumulativ al unor procese cantitative si calitative desfasurate de-a lungul timpului, incepand cu economia si terminand cu mediul inconjurator, cultura si tehnologia. Datorita proportiilor pe care le-a capatat acest fenomen, in prezent, toate statele au devenit, intr-un fel sau altul, vulnerabile, vazandu-si erodata abilitatea lor de a actiona efectiv si cu autoritate in directia implementării unor politici comprehensibile si coerente, menite sa exercite un control complet si exclusiv asupra cursurilor de schimb, evolutiei pietelor financiare, nivelul dobanzilor si a altor variabile economice . Circulatia vertiginoasa a banilor la nivel global, a produselor si serviciilor, a ideilor si tehnologiilor, a complicat enorm de mult managementul, actul de decizie, atat la nivel microeconomic, cat si la nivel macroeconomic, raspunsul prompt la diferite forme de manifestare a fortei pietei si la comportamentul producatorilor si consumatorilor. Multe din procesele cu caracter transnational au sporit riscul de contagiune, in special in ceea ce priveste crizele financiare, creand un asa-numitul „deficit de adaptare” la problemele ridicate de globalizare.

Forța cu care se manifesta astazi globalizarea este atat de puternica, incat au pus in discutie si capacitatea institutiilor guvernamentale de a stapani si anihila anumite efecte negative produse de ea. In felul acesta, se pune tot mai mult problema unor actiuni concrete, efective si robuste, care sa previna crizele, deoarece pietele nu vor fi niciodata inerent stabilite si nici echitabile. In fata unui asemenea tavalug care poate matura totul in calea sa, statele au ajuns la concluzia ca este mult mai eficient si intelept sa treaca la coordonarea politicilor lor economice, decat sa i se opuna. Altfel, ele risca sa-si vada unele proiecte compromise definitiv, fara putinta de a le inlocui cu altele. De pilda, abilitatea statelor aflate in curs de dezvoltare de a-si pune in valoare potentialul lor de crestere

economica, de a reduce decalajele in ceea ce priveste venitul pe locuitor si de a mentine o anumita stabilitate economica depinde, in mod semnificativ, de politica dusa de marile puteri industrializate. Asadar, eforturile de imbunatatire a coerenței, complementarității și coordonării politicilor economice nu mai reprezintă astăzi o simplă obținere, ci constituie o necesitate obiectivă pentru toate statele lumii. Din păcate, realitatea nemijlocită ne arată că acest deziderat a ramas sporadic și ineficient, cu toate că procesul globalizării a înaintat foarte mult.

Cresterea interdependentelor dintre state a făcut din comerț și finanțe două chei cu ajutorul cărora poate fi obținut un plus de coerență și complementaritate în politicile economice, astfel încât să se obțină maximum de beneficiu de pe urma creșterii și dezvoltării globale. În această arie de preocupări este posibilă identificarea unor obiective comune care să servească deopotrivă interesele tuturor statelor, atât dezvoltate cât și în curs de dezvoltare. De exemplu, toți partenerii economici recunosc necesitatea menținerii unor cursuri de schimb stabilite ca o precondiție a dezvoltării unui sistem de comerț internațional deschis. Creșterea susținută a comerțului mondial este esențială pentru multe țări, în scopul obținerii de mijloace de plată suficiente combaterii dificultății generate de grave deficite din structura balanțelor de plăți externe. Grave disfuncționalități intervenite periodic pe unele piețe financiare au generat influențe destabilizatoare în sistemul comerțului global, provocând, totodată, instabilitatea cursurilor de schimb și frecvente oscilații ale competitivității internaționale. În loc să fie promovate forțele deflationiste, singurele în măsură a da posibilitatea administrării crizelor ivite pe parcurs, s-a recurs foarte repede la o serie de măsuri administrative, în totală contradicție cu tendința indicată de globalizare. Ele au afectat sever standardul de trai al populației, mai ales în țările în care o bună parte din aceasta se află la marginea subzistenței.

Vectorul cel mai important, adevăratul catalizator și lubrifiant, care a făcut din globalizare un proces ireversibil, îl constituie, fără îndoială, răspândirea informației tehnologice. Ea a ieșit cu claritate în evidență mai ales în operațiunile desfășurate pe piețele financiare, unde viteza, calitatea și performanțele informației au constituit condiția *sine qua non* a succesului. Deplină și afectivă participare la rețelele informatice globale este crucială pentru toate țările care doresc să beneficieze de pe urma globalizării și să nu fie marginalizate. Explozivă diseminare a informațiilor tehnologice a produs, din păcate, noi decalaje, iar pe altele le-a adâncit. Astfel, în timp ce unele țări dispun de un potențial uman relevant, în particular în domeniul software, dotarea lor cu tehnica de calcul a ramas considerabil în urmă. De aceea investițiile în infrastructura tehnică a informației constituie o prioritate pentru orice țară care încearcă să se integreze mai strâns în rețelele comerciale și industriale internaționale. Pentru statele mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic, o soluție ar fi identificarea unor forme mai ieftine de informație tehnologică, concomitent cu o amplificare selectivă a lor. Firește, chiar și în acest caz, ramâne o problemă deschisă dacă statele dezvoltate le vor facilita accesul la ele, pentru că, indiferent de forma spre care se vor orienta, costul achiziționării lor ramâne considerabil. De asemenea, aceste eforturi trebuie să se sprijine pe existența unor resurse umane cu o calificare corespunzătoare.

Date fiind marile discrepante create în distribuția avuției, atât la nivel planetar cât și în interiorul economiilor naționale, mulți economiști și-au pus întrebarea dacă nu cumva globalizarea condamnă anumite națiuni la sărăcie totală. Este greu să ne pronunțăm transant în legătura cu acest mare semn de întrebare. Datele statistice de care dispunem până acum sunt contradictorii. S-au înregistrat, unele succese în combaterea sărăciei, o serie de state reușind să iasă din cercul ei vicios, altele, din păcate, au înregistrat o involuție economică ale cărei cauze nu trebuie puse în întregime pe seama globalizării. În orice caz, sunt destul de mulți cei ce consideră că există o anumită contradicție între procesul globalizării și așteptările diferitelor țări de la ea. S-a cristallizat, în felul acesta, ideea potrivit căreia aspectul-cheie al relației dintre globalizare și dezvoltare este inechitatea: în puterea economică, în capacitatea de a dispune și administra resursele, în comerț și relațiile economice internaționale, în distribuirea castigurilor și pierderilor.

Toate acestea s-au resimțit pe planul finanțelor, investițiilor și transferului de tehnologie, socotite și ele, în egală măsură, că inechitabile, pentru că ar provoca și întretine o permanentă

hemoragie de venituri dinspre statele slab dezvoltate din punct de vedere economic, spre cele mai bogate.

Globalizarea inseamna o mobilitate mai mare a capitalului, o crestere considerabila a investitiilor si fluxurilor financiare, dar :

- productia nu este in intregime globalizata ;
- in ciuda extinderii puterii economice a corporatiilor multinationale ponderea formarii brute a capitalului la nivel global este inca mica (4.3% in 1993);
- forta de munca totala ocupata de corporatiile multinationale nu reprezinta decat 3% din forta de munca totala disponibila la nivel mondial in 1992;
- cea mai mare parte a investitiilor straine directe este concentrata intr-un numar redus de tari puternic dezvoltate din punct de vedere economic;
- o mare parte din investitiile de potofoliu este plasata in tranzactii pe termen scurt.

Elementele de continuitate ale procesului globalizarii si care ar conditiona reusita acestuia ar fi :

-consolidarea sistemului financiar international, astfel incat sa nu mai provoace crizele devastatoare cu care a cam inceput sa ne obisnuiasca in ultimul timp;

-restabilirea increderii in dezvoltarea durabila, stiind ca popoarele vor fi mult mai receptive la binefacerile globalizarii intr-un climat de crestere si oportunitati in afaceri;

-infaptuirea unor reforme structurale macroeconomice, care sa tina seama de particularitatile fiecarei economii si de interesele nationale;

-sprijinirea natiunilor aflate in curs de dezvoltare in eforturile lor de a-si consolida institutiile democratice, capabile sa promoveze o politica deschisa, larga cooperare economica internationala, orientata spre imbunatatirea standardului de trai al tuturor cetatenilor;

-implementarea la nivel international a unor norme de buna conduita in afaceri, bazate pe transparenta si avantaje nediscriminatorii;

-combaterea coruptiei la toate nivelurile, care submineaza suportul institutiilor guvernamentale, democratia si buna administratie;

-identificarea noului rol al statului in contextul globalizarii, stiindu-se ca aceasta a afectat grav in ultimul timp functiile si atributele sale.

Putem afirma si in acelasi timp exprima speranta ca globalizarea va ramane o forta dinamica pentru cresterea si dezvoltarea economica, al carei potential nu a fost pe deplin confirmat. Evolutia acestui proces prezinta nu numai riscuri, dar si oportunitati.

Rezultatul procesului va depinde foarte mult de modul cum vor actiona fortele pietei, sigurele in masura sa indrepte asimetriile si dezechilibrele create de-a lungul anilor.

Globalizarea economica evoca „sfirsitul autoritatii statului”, „sfirsitul geografiei economice”, sau „demisia statului – natiune”, cum ar prefera unii sa se exprime. Raman inca intrebari fara raspuns, pana vom gasi argumente convingatoare, vis-à-vis de tot ce inseamna *globalizare*.

Bibliografie:

[1] Bari Ioan, *Probleme globale contemporane*, Bucuresti, Editura Economica, 2004

[2] Bauman Zygmunt, *Globalizarea si efectele ei sociale*, Bucuresti, Editura Antet, 1999

[3] Bica Gheorghe, *Economie Europeana*, Editura Sitech, Craiova, 2004

[4] Popescu Ion, *Paradigme ale progresului social-economic*, Editura Fundatiei „Romania de Maine”, Bucuresti, 2000

[5] Popescu Ion, *Globalizarea: mit si realitate*, Editura Economica, Bucuresti, 2004

[6] Muresan Maria, *Europa si noi*, Editura ASE, Bucuresti, 2005